

A photograph of a group of students in a classroom. In the foreground, a young woman with long dark hair tied back is looking down at her work with a slight smile. Behind her, several other students are also looking down, some appearing to be in a discussion or collaborative work. The background is slightly blurred, showing a typical classroom environment with windows and walls.

Fagfornyelsen

Lied utvalget 18. april

Tone B. Mittet, prosjektleder for fagfornyelsen

Grunnlaget

2015

NOU : Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser

2016

Stortingsmelding: Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet

11.10.2016

Innstilling 19 S (2016-2017) og Stortingsvedtak

KD februar 2017: Strategi for fagfornyelsen av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk

Februar 2017 Oppdragsbrev fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet

Ny overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen

- Ny overordnet del av læreplanverket for grunnopplæringen fastsatt (men formelt ikke iverksatt ennå)
- skal erstatte gjeldende Generell del og Prinsipper for opplæringen

Den nye overordnede delen skal

- sikre et verdiløft i skolen gjennom bedre å innlemme verdiene i formålsparagrafen i opplæringen
- skal gi føringer for opplæring i fag og prinsipper for skolens praksis

The screenshot shows the top navigation bar of the Norwegian Government website (Regjeringa.no) with a dark blue background and white text. Below the navigation bar is a breadcrumb trail: "Du er her: Forsida • Aktuelt • Skolens nye "grunnlov" er fastsett". The main heading of the page is "Skolens nye "grunnlov" er fastsett". Below the heading, it says "Pressemelding | Dato: 01.09.2017 | Nr: 125-17". The main text of the press release reads: "Regjeringa har i dag fastsett ein ny overordna del av læreplanane i skolen. – Lærarar, rektorar og mange andre har gitt viktige innspel i arbeidet med å lage ein overordna del som beskriv dei verdiane vi skal ha i skolen i framtida, seier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen."

Hvilke fag snakker vi om når det gjelder fagfornyelsen?

- Stortingsmeldingen vektlegger at skolefagene i Kunnskapsløftet skal bestå, men skal gjennomgås og fornyes
- Alle fagene i grunnopplæringen og de gjennomgående fagene i videregående opplæring

Gjennomgående: norsk, naturfag, engelsk, fremmedspråk, samfunnsfag, kroppsøving, finsk som 2. språk, matematikk og religion, livssyn og etikk

Eksempler – (fullstendig oversikt på våre nettsider):

- Samfunnsfag, geografi og historie
- Norsk, norsk for hørselshemmede, norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge, grunnleggende norsk for språklige minoriteter, morsmål for språklige minoriteter, norsk for elever med samisk som førstespråk
- Religion og etikk – fellesfag i studieforberevende utd. program (også samisk)

Faser i fagfornyelsen

Fase 1: 2017-18

- kjerneelementer i fag
- sammenheng mellom verdigrunnlaget og fag
- grunnleggende ferdigheter og tverrfaglige tema

Fase 2: 2018-19

- læreplanutvikling
- læreplanutkast
- veilednings og støtteressurser

Fase 3: 2019-20

- forberede bruk av læreplanverket

Forarbeid til læreplanutviklingen

Prioritere innhold:

- **Utvikle kjerneelementer i fag**
- Finne ut hvordan **verdigrunnlaget** og **overordnet del** skal integreres i fag
- Finne ut hvordan de **grunnleggende ferdighetene** og de **tverrfaglige temaene** skal integreres i fag

Videreutvikle læreplanstrukturen

- Utforme **retningslinjer** for utvikling av læreplaner

Hovedprinsippene i Kunnskapsløftet skal ligge fast

- fortsatt kompetansemål
  - *men fornyet kompetansebegrep*
- de grunnleggende ferdighetene beholdes
  - *men skal videreutvikles*
- prinsipper som tilpasset opplæring og elevmedvirkning er fortsatt viktige
  - *for læreplaner, vurdering og for opplæringspraksis*

Læreplaner for fag - prinsipper/hva skal gjøres?

- tydeligere prioriteringer – dybdelæring
- kompetansebaserte læreplaner, men tydeligere innhold
- mer fordypning, forståelse og relevans
- bedre progresjon og sammenheng i fag og mellom fag
- læreplanstrukturen skal videreutvikles
- tverrfaglige tema
- læringsstrategier, teknologi, kreativitet, innovasjon- og entreprenørskapskompetanse skal vektlegges

Teknologi og digitale ferdigheter

- Rammeverk for grunnleggende ferdigheter er fornyet når det gjelder digitale ferdigheter – utgangspunkt for læreplanene
- Teknologi skal integreres i fagene
- Programmering – f.eks. foreløpig i matematikk, men også kunst og håndverk, norsk, engelsk, musikk

Hva er kjerneelementer i fag?

- Det elevene må lære for å kunne mestre og anvende faget
- Det mest betydningsfulle faglige innholdet elevene skal arbeide med på skolen
- Sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer i faget

Dybdelæring

«Dybdelæring betyr at elevene gradvis og over tid utvikler sin forståelse av begreper og sammenhenger innenfor et fag.

Elevenes læringsutbytte øker når de gjennom dybdelæring utvikler en helhetlig forståelse av fag, ser sammenhengen mellom fag og når de greier å anvende det de har lært, til å løse problemer og oppgaver i nye sammenhenger.»

- Meld. St. 28

Ny kompetansedefinisjon for fagfornyelsen:

«Kompetanse er å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.»

- Meld. St. 28 t

Kompetanse og dybdelæring

Nytt kompetansebegrep

- Vekt på helhetlig forståelse
- Kunnskap og ferdigheter skal kunne anvendes i kjente og ukjente situasjoner
- Styrke elevens refleksjon over egen læring, kritisk tenkning

Dybdelæring

- Handler både om hva som læres og hvordan det læres
- Færre innholdselementer skal gi tid til dypere innsikt og forståelse
- Forståelse gir overføringsverdi til andre temaer og situasjoner

(kompetanse i overføre kunnskap/lære i nye situasjoner, livslang læring)

3 tverrfaglige temaer i fagfornyelsen

- Demokrati og medborgerskap
- Bærekraftig utvikling
- Folkehelse og livsmestring

De tre temaene omtales i overordnet del og skal omfattes av de fag der temaet er relevant. De fleste fag har perspektiver mot ett eller flere av temaene.

Tverrfaglige tema

«Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling»

- **Aktuelle samfunnsutfordringer** som krever engasjement fra enkeltmennesker og fellesskapet i lokalsamfunnet, nasjonalt og globalt
- Elevene skal arbeide med temaene gjennom arbeid med problemstillinger fra ulike fag – elevene skal **oppnå forståelse og å se sammenhenger på tvers av fag**
- Utfordringer og dilemmaer. **Finne løsninger**
- Lære om **sammenhenger mellom handlinger og konsekvenser**
- Målene for hva elevene skal lære skal uttrykkes i kompetansemål der det er faglig relevant

Folkehelse og livsmestring

Føringer /områder fra overordnet del som skal integreres i fag

- Psykisk og fysisk helse
  - gode helsevalg
  - utvikle positivt selvbilde og trygg identitet
- Levevaner
- Seksualitet og kjønn
- Verdivalg og betydningen av meningen i livet
- Rusmidler
- Mediebruk
- Forbruk og personlig økonomi
- Forstå og kunne påvirke faktorer for å mestre eget liv
- Mellommenneskelige relasjoner
  - å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner
  - å sette grenser og respektere andres

«Folkehelse og livsmestring skal bidra til utvikling av kompetanse som fremmer helse og gjør elevene i stand til å mestre og håndtere utfordringer i livet»

Tiltak rundt vurdering

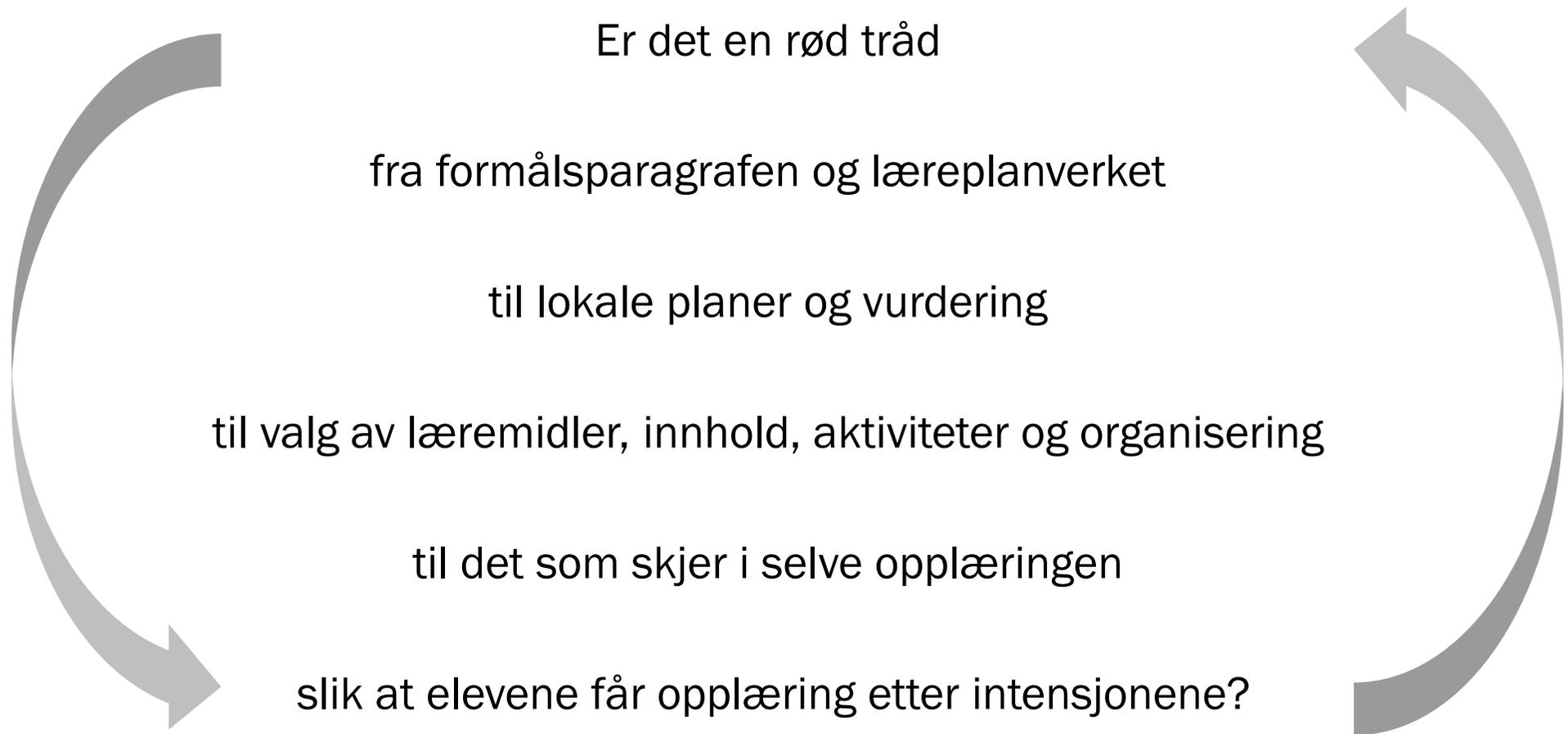
- Fagspesifikk omtale av vurdering i læreplanene
- Revidere og forenkle forskriften til oppl.lov kap. 3 om individuell vurdering
- Utprøving av eksamen i praktiske og estetiske fag
- Individvurderingen skal styrkes som tiltak i videreutdanningene
- Gjennomgå hvordan standpunktvurdering og eksamen samlet sett kan gi pålitelig og relevant informasjon om elevens kompetanse (hvordan legge bedre til rette for elevenes læring)
- Utvikle veiledende kjennetegn på måloppnåelse for sluttvurdering for alle fag i grunnskolen og gjennomgående fag i videregående opplæring

Kunnskapsgrunnlaget

kritisk_tenkning
tverrfaglige_temaer lære_å_lære
nytt_kompetansebegrep
dybdelæring
progresjon
refleksjon
fornyede_læreplaner
selvregulert_læring elevinvolvering verdiløft
metakognisjon

Hvordan kan vi bidra til god læring og til at læreplanverket styrer opplæringen?

Elev- og lærerrollen i endring

Endringer i skolen som påvirker hverandre

Meld. St. 28

(2015–2016)

Melding til Stortinget

Fag – Fordypning – Forståelse

En fornyelse av Kunnskapsløftet

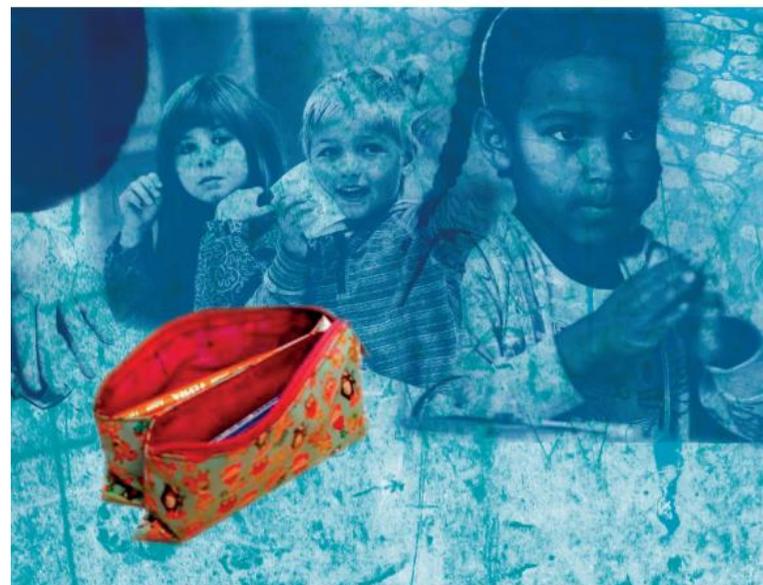
Meld. St. 21

(2016–2017)

Melding til Stortinget

Lærelyst

– tidlig innsats og kvalitet i skolen

Strategi for fagfornyelsen

- forankring
- åpenhet
- involvering
- eierskap

Fellesfagene engelsk, matematikk og norsk

Lied-utvalget
18.04.18

Utdanningsdirektoratet

Direktorat for barnehage, grunnsopplæring og IKT

Høring – fellesfagene norsk
og engelsk på YF

vurdere behovet for
yrkesfagspesifikke deler i
læreplanene

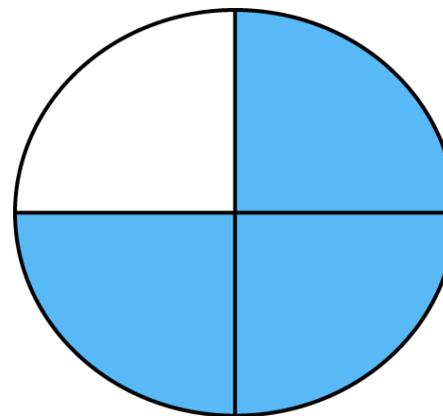
Utdanningsdirektoratet

Direktorat for barnehage, grunnsopplæring og IKT

Hva innebærer *yrkesfagspesifikk* del av læreplanen?

- om lag en fjerdedel av faget får et generelt yrkesfaglig innhold
- én felles del som kan brukes inn mot alle utdanningsprogram på yrkesfag
- ikke egne deler for hvert av de ti utdanningsprogrammene
- endrer ikke fagets status

477 hørings svar om:

1. Læreplan

Bør hver av læreplanene i norsk og engelsk på yrkesfaglige utdanningsprogram få en yrkesfagspesifikk del?

2. Struktur

Bør opplæringen i norsk og engelsk legges **over ett år**?

1. gjeldende ordning
2. engelsk Vg1/norsk Vg2
3. norsk Vg1-Vg2/samfunnsfag Vg1, engelsk Vg2

Bør læreplanene i norsk og engelsk få en **yrkesfagspesifikk** del ?

Norsk

- Beholde 91 (19%)
- **Egen del 254 (53%)**
- Ikke angitt 132 (28%)

Prosentandel som ønsker egen del:

- FK – 82%
- Skoler – 46%
- Lærere – 53%
- Faglige råd – 86%

Engelsk

- Beholde 81 (17 %)
- Egen del 285 (60 %)**
- Ikke angitt 111 (23 %)

Prosentandel som ønsker egen del:

- FK – 82%
- Skoler – 60%
- Lærere – 58%
- Faglige råd – 86%

Bør opplæringen i norsk og engelsk legges over ett år ?

<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Vg2</td> <td>Norsk 56</td> <td>Engelsk 56</td> <td>Samfunnsfag 84</td> </tr> <tr> <td>Vg1</td> <td>Norsk 56</td> <td>Engelsk 84</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Vg2	Norsk 56	Engelsk 56	Samfunnsfag 84	Vg1	Norsk 56	Engelsk 84		<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Vg2</td> <td>Norsk 112</td> <td>Samfunnsfag 84</td> </tr> <tr> <td>Vg1</td> <td>Engelsk 140</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Vg2	Norsk 112	Samfunnsfag 84	Vg1	Engelsk 140		<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Vg2</td> <td>Norsk 56</td> <td>Engelsk 140</td> </tr> <tr> <td>Vg1</td> <td>Norsk 56</td> <td>Samfunnsfag 84</td> </tr> </tbody> </table>	Vg2	Norsk 56	Engelsk 140	Vg1	Norsk 56	Samfunnsfag 84
Vg2	Norsk 56	Engelsk 56	Samfunnsfag 84																			
Vg1	Norsk 56	Engelsk 84																				
Vg2	Norsk 112	Samfunnsfag 84																				
Vg1	Engelsk 140																					
Vg2	Norsk 56	Engelsk 140																				
Vg1	Norsk 56	Samfunnsfag 84																				
<p>24 % Dagens modell</p>	<p>55 % Alternativ 2</p>	<p>17 % Alternativ 3</p>																				
<p>FK – 9 % Skoler – 21 % Lærere – 23 %</p>	<p>FK – 64 % Skoler – 64 % Lærere – 56 %</p>	<p>FK – 18 % Skoler – 13 % Lærere – 17 %</p>																				

Vurdering og tilråding

1. Læreplan

Vi tilrår at det utvikles en egen yrkesfagspesifikk del med generelt yrkesfaglig innhold i læreplanen i norsk og engelsk, og at eksamen og vurderingsordning yrkesrettes i tråd med læreplanen.

Læreplangruppa som skal utforme læreplan i tråd med fagfornyelsen, må tilrettelegge for relevant innhold og god progresjon for både yrkesfaglige og studieforberevende utdanningsprogram.

2. Struktur

Vi tilrår en endring av fag- og timefordelingen etter alternativ 2:

- Engelsk over ett år på Vg1 og norsk over ett år på Vg2.

Matematikk

Ole Christian Norum
ocn@udir.no

Utdanningsdirektoratet

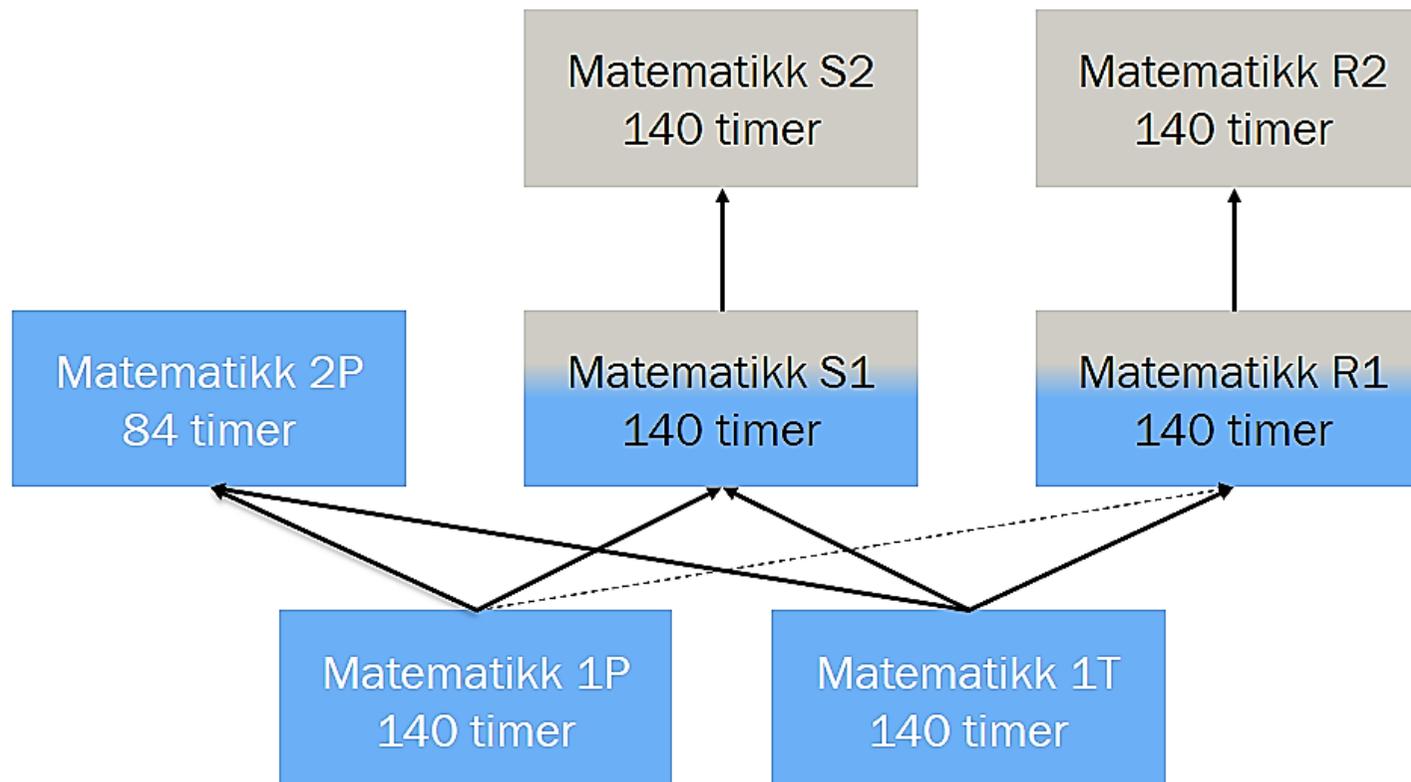

Direktorat for barnehage, grunnsopplæring og IKT

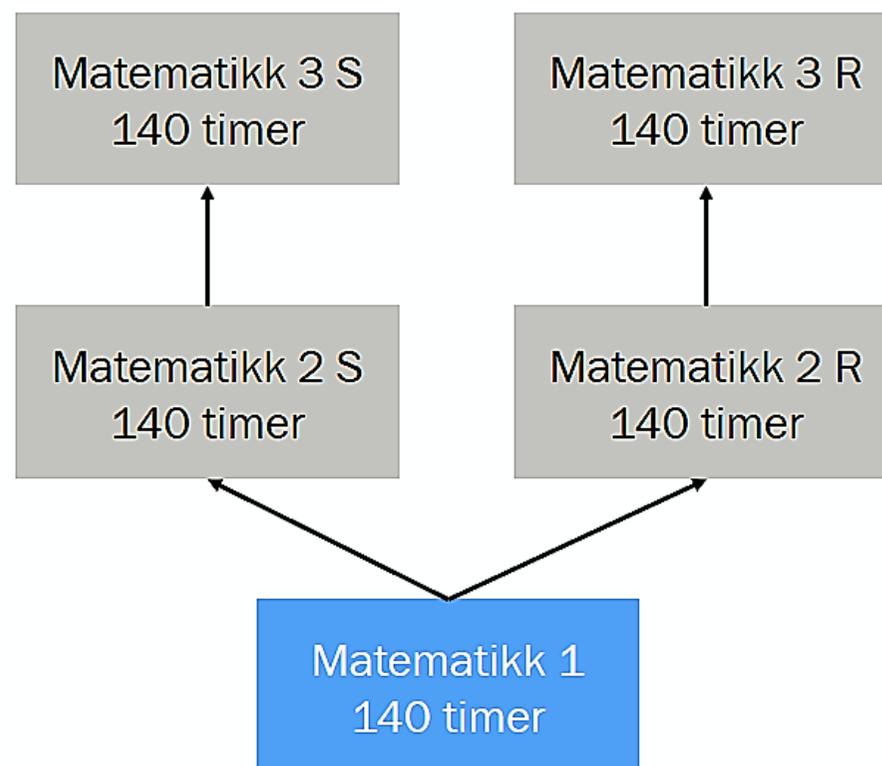
Ny struktur i matematikk og egne utdanningsprogramspesifikke deler av læreplanen i matematikk og naturfag

- I Meld. St. 28 (2015-2016) ble det bestemt at matematikk og naturfag skal få egne utdanningsprogramspesifikke deler av læreplanen, anslagsvis 20-30 %.
  - Disse delene skal være matematikkfaglige som er av særlig relevans for utdanningsprogrammet
  - Programmering skal bli en del av matematikkfaget
- Oppdrag 6-15 og brev fra KD datert 03.01.17 ba oss utrede og innføre en ryddigere struktur med tydeligere nivå i matematikk.

Dagens struktur

Foreslått struktur

Følg med på hva som skjer i fagfornyelsen!

Bred involvering og samskaping er viktig for et godt resultat

udir.no/fagfornyelsen

udirbloggen.no/fagfornyelsen

Vi vil høre din mening!
Følg med på **udir.no**

Utdanningsdirektoratet

Direktoratet for barnehage, grunnsopplæring og IKT